

Olimpiada həərəkətinə pedaqoqlar da böyük maraqla qoşulur

Dekabrın 15-də Təhsil İnstitutunun təkilatçılığı ilə "İstedadlı? Ağır! Üçünü istedadlı? müəllim" müsabiqəsi keçirilib. Müsabiqədə Bakı şəhəri və ölkəmizin bütün bölgələrində iştirak edən 1500-dən çox müəllim iştirak edib.

Xatırladaq ki, müsabiqənin məqsədi ümumi təhsil müəssisələrində çalışan müəllimlərin istedadlı, ağır idarə olunan, ali fəaliyyətli və daha yaxından cəlb edilə bilər. Bu yolla həmin ağır idarə olunan iştirakçı pedaqoji kollektiv müəyyən ediləcək. Müəllimlərin müxtəlif layihələrə iştirak etməsinə olunaqla pedaqoji və akademik bacarıqların inkişafı təmin ediləcək.

Müəllimliyə ucqar kənddən bələd?

Bu imtahanlarda fizika müəllimləri xüsusi fəallıq nümayiş etdirib. Belə ki, imtahanlarda ən yüksək bələd məhz onlar toplayıb.

Sevda Şəgərlilə hərdə Bakı şəhəri Qarabəyev adına 96 nömrəli tam orta məktəbin müəllimidir. Müəllimlik fəaliyyətinə döndükdən Neftçala rayonunun ən ucqar kəndindən bələd. Məktəbdə, Bakı Dövlət Universitetinin fizika fakültəsinə də əla qiymətlərlə bələd vurub. Müəllim olmaq istəyib.

Onu bu istəyindən nə cəlb edici təyinat yeri, nə də təklif edilən vəzifələr yayındırır: "Universiteti bitirən kimi, müəllim olmaq üçün kəndimizə qayıtdım. Ancaq kənd məktəbində boş yer olmadı. Nədən bizi 20 kilometrə uzaq Xətai qəsəbəsinə ikinə bələd?"

Sevda Şəgərlilə ilk gündən yüksək enerji, böyük maraqlı, tükənməz həvə və sonsuz müəllimlik ehtiyatı ilə kəndə olacaqdı. Nə qərar vermədi? Ağır idarənin sarılaşdı. Fizikanı sadəcə tədris etməyib, sevdirdi. Müəllimliyi sevməyi və sevdirən nə çox müəllim var. Ölkədə, elə deyilmi? Sevda Şəgərlilə müəllimliyi sevdini qədrli olimpiadalara da maraqlı göstərib. Onu fərqləndirən də məhz bu keyfiyyəti olub. Ağır idarəli olimpiadadan olimpiadaya, qələbədən qələbəyə gedib: "Olimpiadaya maraqlı həər zaman olub. 1983-cü ildən, düz 35 ildən artıqdır ki, müəllim iştirakçı. Vəzifələrə getməyə imkan oldu. Hərdə, bunu etməmi? Hər zaman müəllim olaraq qalmaq istədim və qaldım. Nədən ki, yenidən dövsəm, yenə müəllim olaram".

Harada istedadlı? uzaqlıq görsən...

Sevda müəllimin olimpiadaya həvəsi özü orta məktəbdə təhsil aldığı illərdən bələd. "X. sinifdə olimpiadaya qatılısam da, yer tutubilmədim. Bu da ürəyimdə qalmırdı. Odu ki, mən də ikinə bələd? İlk gündən istedadlı uzaqlıqlar, yarımzər-xoşbəxtməy-məbələ bələd. Olimpiada elə bir yerdir ki, uzaqlıq istedadlı olmasa, onu hərdərləndirməyə mümkün olmur. Ona görə də harada istedadlı uzaqlıq görsən, cəlb edirəm. Hər uzaqlıqla da oturmaq olmur. Gərək müəllimin güclü həvəsi, maraqlı ola. Ötən il bir uzaqlıqlıqımı cəlb etdi. Onunla mənə ul olma təklifi elədim, razılaşmadı. Razılaşmaq üçün nə qədər yalvardım. Təsəvvür edirsiniz, mənə ona yalvardım. Axır birtəhər hərdərləməyə razılaşdı. Mənə ul olma bələd. IX siniflə üzrə respublika fərdi olimpiadasında gümüş medal qazandı. Hər gün 3 saat hərdən uzaqlıqla təmənnə mənə ul oldum və təşəffülmədim".

Sevda Şəgərlilə müəllim olaraq çox əla fəaliyyət həyata keçirməkdədir. Hərdə məktəbdə dərs deyir, hərdə repetitorluq edir, hərdə olimpiadalara hərdərləndirir. "Amma bu hərdərlərlər mənə üçün fərqlidir. Olimpiadalara hərdərləndirəndən zövq alıram. Abituriyent hərdərləndirəndə də yaxın nəticələrə nail olmağa imkan verir. Müəllim olaraq uzaqlıqlar bir-birindən seçməmi? mən, zəiflə hərdərləndirəndən imtina etməmi? Hesab edirəm ki, yaxın müəllim məhz uzaqlıqlar seçməyən,

“nə?ə? s?viyyədə?n bə?lay?b yuxar? s?viyyə? qədər gətirən mü?llimdir”.

“agirdim m?ndən daha yüksək nəticə göstərsəydi...”

Daha bir maraqlı məqam. Sevdə?sg?rli “?stedadlı? ?agird üçün istedadlı? mü?llim” müsabiqəsinə ?agirdi ilə birgə qatılıb. Kiçik fərqlərdən geri qalanı ?agirdi Sevdə?sg?rlinin mü?llimliyə bə?lad??? ilk illərdə fizikaya istiqasıqamətli?ndirdiyi uşaqlardan biridir. “Həmin ?agirdim Neftçalanın X?ll? qəsəbə məktəbinin mü?llimi Seyran Səfərov Səfərovdur. O?ndi “os da?”stedadlı? ?agird üçün istedadlı? mü?llim” müsabiqəsinə yüksək nəticə göstərən mü?llimlərdəndir. O vaxt Seyran həkim olmaq istəyirdi, mən qoymadım. Fizika mü?llimi oldu. Onu olimpiadalara cəlb etdirdim. Seyran olimpiadaya qatılanda VIII sinifdə oxuyurdu. Ancaq IX sinifdə oxuyan uşaqlar arasında yer tutdu. Mənim fikrimcə ?agirdim bu imtahanda m?ndən daha yüksək bal toplamalıydı. Hər halda həmin gün xəstə oldu. Uşaqlar üçün belə bir rəhbərliyin göstərilməsi Yetirmə m?ndən daha yüksək nəticə göstərsəydi, mü?llim olaraq özümü daha çox qürur duyurdum”.

Olimpiadaya hazırlıq ürək vəsait yoxdur

Olimpiadaya hazırlıq sahəsində uzun illər təcrübəsi olan bir mü?llimin ?n böyük çətinliyi nə ola bilər? 35 ildir mü?llimi?liyən Sevdə?sg?rli hesab edir ki, bu sahədə ?n böyük problem vəsait çatmamasıdır. “Uşaqlar olimpiadaya hazırlamaq üçün dilimizdə ?dəbiyyat tapmıram. Mövcud olanlar da müasir tələblərə cavab vermir. Odu ki, ordan-burdan, rus, türk və başqa dillərdə olan materiallardan istifadə edirəm”.

Maraqlıdır, bəs, müxtəlif dillərdə olan həmin mənbələrdən istifadə etmək mü?llim üçün çətinlik yaratmırmı?

“?ndiydəki tərcümə xidmətində istifadə edən Sevdə mü?llim özü fransızca öyrənməyi qərar verib: “Dərs vəsaiti, istifadə ediləcək ?dəbiyyat ehtiyacın ödəmək üçün kitab hazırladım. ?kinci layihəmdə qrant müsabiqəsinə qalib oldu. Həmin vəsaitlə olimpiadaya aid kitab hazırladım. Fizikanın mexanika bölməsi üzrə olimpiadaya hazırlıqda aid bu kitabdən sonra fizikanın digər bölmələri ilə bağlı da vəsait hazırlamaq planladırəm”.

Vəsait çatmamasında çətinlik yolu: “Fransız dilini öyrənməy”

Amma vəsait hazırlamaq elə asan məsələ deyil. Bunun üçün 35 illik təcrübə kifayət etmir. Müasir tələbləri öyrənmək, yeni ?rtləri ödəmək, dəyişikliklərdən vaxtında xəbərdar olmaq üçün internetdə istifadə etmək, beynəlxalq mənbələri araşdırmaq lazımdır: “Hazırladığımız vəsaitin üzərində i?ly?rk?n ingiliscə, fransızca olan materiallarla tanış oldum. Başqa dillərdə çoxlu kitablar var. Hazırlamaq üçün dündüyüm vəsaitlə üzərində i?ly?rk?n həmin kitablardan istifadə etməyi düşünürəm. Bunun üçün də qərar verməmişəm ki, fransız dilini öyrənəm. Orta məktəbdə fransız dili keçmişəm. ?llən keçib, artıq dili unutmuşam. Bu yəda bu həvəsdə dündüyüm görən?n gülürlər. Ancaq başqa çarəm yoxdur. Heç olmasa, bir xarici dili s?list öyrənməliyəm. Artıq bu istiqamətdə ilk addımı da atdım. Fransız dili imtahanından çəxməmişəm. Yəqin bu imtahanın nəticələrindən görəcəyikdən birinci olacağam”.

Olimpiada hazırlıqda elə bir iş görmək istəyirəm ki...

“Nədiyə də öz üzərində çalınmış ki, olimpiadalarda nə yaxşılar məhz onun ağırda olursun. Amma bundan sonra Sevda müəllimin əməli deyil. O, sadəcə, öz ağırda deyil, Azərbaycan məktəblisinin qalıbıdır. Xidmət edəcəksən, fəaliyyətin də qoşulacaq. “Olimpiada elə bir yerdir ki, orada əsasən yüksək hazırlıqdır. Bu məqsədlə həyata keçirmək istədiyim bəzi planlarım var. “Səyirəm, olimpiada hazırlıqda nəntəkilində elə bir iş görüm ki, məndən sonrakılar da yararlanınsın. VI sinifdən başlayaraq hazırlıqda tətəkil etməyin incəliklərini yazmaq istəyirəm. Hardan başlayıb harda qurtarmaq, hazırlıqda hansı uşaqlar cəlb etmək, hansı uşaqları hara yönəldirmək, materiallardan necə istifadə etmək, bir bir sözün bir ağırda olimpiadaya necə hazırladığını qaydasına hazırlamaq, bununla bağlı elmi iş yazmaq istəyirəm. Bunun üçün aspirantura təhsili almaq planlarıdır. Ancaq bu istiqamətdə də ixtisas yoxdur. Odur ki, planım həyata keçirməyin yolunu axtaram”.

Müsabiqə bu qədər müəllimin itirək özü bir qalıbdır

Müsabiqə yekunlaşdı. Ancaq imtahanların nəticələrinin kəsədası hələ də davam edir. Sevda müəllim deyir ki, hər bir müəllim həmin imtahanlarda uğur qazana bilər:

“Müəllimlər üçün tətəkil edilən imtahan suallar respublika fənn olimpiadaları final mərhələsində istifadə edilən suallara bənzəyirdi. Slid, bu imtahanda 100 faiz nəticə göstərər bilirdim. Sualın birində köçürmə vaxtı səhvə yol verdim. Üçün mümkün olan nə yüksək nəticəni əldə edə bilmədim. Nəticələrinə baxmayaraq, hesab edirəm ki, müsabiqədə bu qədər müəllimin itirək özü bir qalıbdır. Deməli, müəllimlərin bu prosesə qoşulmaq üçün ürəyində təpərlər varmı? İmtahan nəticələrində kifayət olan müəllimlərə kömək etməyi hazırlam. Təki müəllimlərin həvəsi olsun. Müəllim aldımı? Məgər uşaqların itirək dərəcəsi, ondan müəllim olmaz. Həç kim özündə səhv axtarmır. Həç kim demir ki, oturub hazırlamağa özündə güc tapmır. Ancaq sevindirici haldır ki, bütün ölkədə olimpiadaya maraq yaranıb. Artıq müəllimlər də tələtlərdən çəxaraq fəallaşmağa başlayıb. “İstedadlı ağırda üçün istedadlı müəllim” müsabiqəsi bütün müəllimlərdə həvəsi yaradıb. Getdikcə bu prosesə qoşulana nə say artacaq”.

Sevda sərgili hesab edir ki, imtahanların tətəkilində təkmilləndirməyə ehtiyac var: “Məncə, müsabiqə bir deyil, bir neçə mərhələdə tətəkil olunsay, daha məqsəduşun olar”.

Müəllimi il imtahan verdi...

Sevda Sevda müəllimin ağırda Seyran Səfərov imtahanda 87 bal toplayaraq nə yüksək nəticə göstərnlərin siyahıya alınmışdır. Xəbərlərdə qəsbə 1 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi elə xəbərlərdə qəsbəndir. 1993-cü ildə fəaliyyətdə başlayıb. Orta məktəbdə illərində fizika üzrə olimpiadalarda itirək edib və qalıb olub: “1984, 1985 və 1986-cı illərdə respublika fənn olimpiadalarında itirək etdim. 1985-ci ildə isə qalıblırdən biri oldum”.

Olir Olimpiada qalıbı olan Seyran Səfərov 1987-ci ildə məktəbi bitirən kimi Bakı Dövlət Universitetinin fizika fakültəsinə daxil olub. Müəllimliyə Abasallı kəndində başlayanda, 1995-ci ildə nəyə adlandı? Xəbərlərdə qəsbə 1 nömrəli tam orta məktəbində işləyir. Elə o vaxtdan da olimpiadalar ağırda yetidirməyə başlayıb: “1998-99-cü illərdə bir ağırda vardım. Atəfərləkbərov. Onunla olimpiadada itirək etdik və respublika olimpiadasına qalıbı olduq. Nədi həmin ağırda Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin müəllimidir. 20 ildir olimpiadalar uşaqlar hazırlayram. Ağırda rəhbərlik birinci, ikinci, üçüncü yerin sahibi olur. Hətta ali məktəblərdə qəbul olunduqdan sonra da olimpiadalar qatılırlar, beynəlxalq bilik yarışlarında itirək edir və yer tuturlar. Onlar ali təhsil alırlar. Dövrə də daimi laqə saxlayır, qatılırlar. Olimpiadalar hazırlıqda mənimlə məsləhətləşirlər. Yəni, yetirmələrimi itirək bakalavr pilləsində də davam etdirirəm. Respublika fənn olimpiadasında həmin, həmin də illəri məhz ağırda rəhbər tutdu. Uğurlu olub. Həmin uşaqların indi Bakı Müəndislik Universitetində təhsil alırlar. Deməli istəyirəm ki, orta məktəbdə bünövrəsi salınmış qoyulan uşaqların uğurlarını təhsilin növbəti pillələrində də davam edir. Xüsusən, olimpiadalar hazırlama uşaqların uğur qazanmağa nə yolunu öyrətir və hətta bunu aləqənlə çevirir. Elə özümdən götürürəm. Orta məktəbdə olimpiada qalıbı

olmaq m?nim h?yat?mda n? q?d?r b?y?k rol oynad?. Bu t?cr?b? sonradan u?aqlarla haz?rl?qda da m?nim k?m?yim? g?ldi".

"Q?zal?, ??raitsiz m?kt?bd? bu c?r y?ks?k n?tic?l?r? nail olur uq"

?ndi Seyran m?llim h?r m?llimi ?z?n? r?qib saym?r. Hesab edir ki, ?al??d??? m?kt?bin d? rayon m?kt?bl?ri aras?nda r?qibi yoxdur: "X?ll? q?s?b?sind? m?kt?bin 1898-ci ild?n t?m?li qoyulub. Bu q?d?r b?y?k tarix? malik bel? m?kt?b ?lk?d? azd?r. Bu da bir h?qiq?tdir ki, ?n savadl?, a??ll? adamlar?n oldu?u yerd? m?kt?b a??l?r. X?ll? da k?kl?, oxuyanlar?n, a??ll? insanlar?n ?ox oldu?u yer kimi ??hr?t qazan?b. T?s?vv?r edin ki q?zal?, ??raitsiz m?kt?bd? bu c?r y?ks?k n?tic?l?r? nail olur uq".

Ei? bu ??raitl? ?ld? etdikl?ri n?tic?l?r? s?saslanaraq deyir: "Rayon m?kt?bl?rini ?z?m?z? r?qib saym?ram. Olimpiadalarda, bilik yar??lar?nda qalibl?rd?n biri h?mi?? bizim m?kt?b olub. Ei? bunun n?tic?sidir ki, h?r zaman olimpiadaya iddia? getmi?ik. Hesab edir m? ki, m?qayis? ed?nd?, h?tt? liseyl?rd?n d? ?st?nl?y?m?z var. Bir k?nd m?kt?bind?n, bir k?ndin u?aqlar?ndan ne?? istedadl? u?a? tapa v? haz?rla d?ra bil?rs?n ki? Birinin ?z? oxumaq ist?mir, birinin valideyni qoymur. Liseyl?rd? is? h?r yerd?n g?l?nl?r olur. ?st?lik, onlar? oxuma?a h?v?sl?ndirm?k ??c?n x?susi s?y? d? ehtiyac yoxdur. Biz is? u?aqlar?m?z? haz?rla d?rmaq ??c?n az qala d?rid?n-qab?qdan ??x?r?q".

"Bir d? onda ay?ld?m ki, fizika ?zr? olimpiadalara qat?l?ram"

Olimpiada qalibl?ri yeti?dir?n m?llim ?z u?urlar?ndan dan??ark?n m?llimini xat?rlay?r. N? q?d?r q?rib? d? olursa, m?lliminin onun h?yat?n? d?yi?dirdiyini deyir: "M?llim insan?n h?yat?n? taleyini d?yi?m?k iqtidar?ndad?r. U?aqlara f?nni m?hz m?llim sevdilir. Bunun ?ksini d? m?hz m?llim edir. Xat?rlay?ram ki, anam h?kim oldu?u ??c?n m?n d? h?kim olacaqd?m. Ba?qa ixtisas bar?d? d? ?n m?rd?m d?. Sevd? m?llim m?kt?bimiz? g?l?nd?n sonra m?nim n?inki fikrimi, b?t?vl?kd? h?yat?m? d?yi?di. O, fizikan?n t?drisin? ba?layandan sonra fizikaya vuruldum. O vurulan-bu vurulan, bir d? onda ay?ld?m ki, fizika ?zr? olimpiadalara qat?l?ram. Halbuki 84-85-ci ill?rd? ?ox adam he?? bilmirdi olimpiada n?dir. Bir s?zl?, orta m?kt?b ill?rind? m?llimim m?nd? fizika il? ba?l? el? bir t?sir buraxd? ki, h?l? d? onun t?sirind?n ??xa bilmir?m".

M?sabiq? ?ox ?eyi d?yi??c?k

Seyran S?f?rov hesab edir ki, "??stedadl? ?agird? ??c?n istedadl? m?llim" m?sabiq?sini bir ?ox ?eyi d?yi??c?k. Ancaq m?sabiq? qaydalar?nda da d?yi?iklik olmal?d?r: "Bu m?sabiq?nin ad? x?susi? u?urludur? ?stedadl? ?agird? ??c?n istedadl? m?llim m?tl?q laz?md?r. Birm?nal?d?r ki, istedadl? ?agirdl? h?r m?llim bacara bilmir. U?a? olanda el? d? ?n m?rd?m ki, m?llim h?r ?eyi bilir. ?slind? is?, bel? deyilmi?. ?z?m d? sonradan anlad?m ki, m?llim d? ?yr?tm? prosesind? ?yr?nir. Bir ?ox m?s?l?l?r var ki, onu ?agirdl?rimizl? h?ll edirikk. T?bii ki, bunu h?r ?agirdl? d? etm?k m?mk?n deyil. ?sas odur ki, m?llimin ?yr?tm?y? v? ?yr?nm?y? h?v?si olsun".

[*"Az?rbaycan m?llimi" q?zeti*](#)